

Toruńska szkoła konstruktywizmu. Manifest

1. Nauki o kulturze są dla nas naukami podstawowymi.
2. Traktujemy filozofię jest narzędzie uspoźniania, usensowniania i porządkowania świata.
3. Wymienione poniżej tradycje badań uznajemy za szczególnie inspirujące: konstruktywistyczna socjologia wiedzy (tzn. szkoła edynburska, szkoła z Bath, etnografia laboratorium, studia nad nauką oraz technologią, teoria aktora-sieci), teoria stylów myślowych Ludwika Flecka, społeczno-regulacyjna koncepcja kultury Jerzego Kmity, teoria władzy-wiedzy Michela Foucaulta, filozofia niedualizująca Josefa Mitterera, neopragmatyzm Richarda Rorty'ego i Stanleya Fisha, teoria krytyczna szkoły frankfurckiej, koncepcja kapitalistycznego systemu(-)świata Immanuela Wallersteina i innych, (post)-feministyczne badania nad nauką, enaktywizm (koncepcje usytuowanego i ucieleśnionego poznania). Rzecz jasna, powyższa lista nie ma charakteru zamkniętego.
4. Uznajemy za szczególnie użyteczne wykorzystanie w badaniach narzędzi konstruktywistycznych. Proponujemy odejście od teoriocentryzmu. Namawiamy do potraktowania poznania jako przedsięwzięcia zbiorowego, nauki jako sfery praktyki i skutecznego działania, a także do podejmowania analiz procesów stabilizowania faktów oraz dynamiki kontrowersji. Za istotne dla naszej praktyki badawczej uważamy antropologizowanie nauk o kulturze, przez co rozumiemy czerpanie impulsów z etnologii i antropologii kulturowej.
5. Przyjmujemy antyesencjalizm (przede wszystkim w rozumieniu faktów naukowych i podmiotu), historyzm, relacjonizm oraz antydualizm.
6. Za szczególnie ważne uważamy interdyscyplinarne badania nad technonauką we współczesnym społeczeństwie, polityczną rolę laboratoriów oraz innowacji technologicznych, nowoczesnym ryzykiem systemowym oraz mechanizmami rynkowymi (komercjalizacją i prywatyzacją badań).

7. Uważamy, że nauki o kulturze winny uwypuklać rolę czynników pozaludzkich oraz infrastruktury technologicznych, podejmując temat sprawczości rzeczy, delegowania poznania do otoczenia i posthumanizmu.
8. Głosimy konieczność prowadzenia badań zaangażowanych etycznie i politycznie, kładąc szczególny nacisk na krytykę teorii i praktyki współczesnego neoliberalizmu.

Krzysztof Abriszewski

Ewa Bińczyk

Dariusz Brzostek

Danuta Chmielewska-Banaszak

Aleksandra Derra

Janusz Grygień

Marcin Kilanowski

Adam F. Kola

Agnieszka Lenartowicz-Podbielska

Tomasz S. Markiewka

Aleksandra Mosiolek

Andrzej W. Nowak

Michał Rydlewski

Andrzej Szahaj

Michał Wróblewski